

Демченко П. Є. Шляхи поліпшення якості підготовки майбутніх вчителів трудового навчання в контексті творчої діяльності студентів / П. Є. Демченко // Матеріали міжвузівської регіональної науково-теоретичної конференції «Інтеграція наукової і навчальної роботи : проблеми, досвід, інновації». – Лисичанськ, 2013. – С. 68 – 69

ШЛЯХИ ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

П.Є. Демченко

*ВП «Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного
університету імені Тараса Шевченка»*

У статті проаналізовано шляхи поліпшення якості підготовки майбутніх вчителів трудового навчання в контексті творчої діяльності студентів через системи проблемних ситуацій на основі розв'язків винахідницьких завдань. Розкрито концепцію використання навчальних технічних завдань на рівні методу навчально-пізнавальної діяльності або інструменту для оволодіння новими знаннями й уміннями.

Ключові слова: творчість, винахідництво, проблемне навчання

Національна доктрина розвитку освіти в Україні спрямована на створення умов для розвитку творчої особистості й самореалізації громадян України. Закон України “Про вищу освіту” гарантує створення умов для розвитку творчої особистості, а Державний стандарт освітньої галузі “Технологія” вказує на вивчення основ винахідництва як один із шляхів удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів трудового навчання. Звідси випливає, що основними напрямками реформування вищої освіти є демократизація, гуманізація й гуманітаризація навчально-виховного процесу. Це вимагає запровадження педагогічних технологій, в основу яких покладено принципи розвитку, проблемності, діалогічності, диференційованості, модульності та ін.

Ефективно активізує навчально-пізнавальну діяльність студентів проблемне навчання. Сприятливі психолого-педагогічні передумови для його організації й функціонування відповідних суб'єкт-суб'єктних відносин складаються в процесі розв'язування майбутніми вчителями трудового навчання навчальних творчих завдань із технічної творчості школярів.

Пізнання феноменології винахідництва й підготовка майбутніх учителів трудового навчання до керівництва технічною творчістю школярів відбуваються в процесі розв'язання технічних проблем, в основу яких покладені діалектичні протиріччя. За таких умов активізується мислення

студента й формується досвід творчої діяльності та розвиток творчих здібностей.

Використання проблемного навчання в методиці креативного аналізу і синтезу технічних завдань модифікує процес розв'язання навчальних завдань. Основу методики складає концепція використання навчальних технічних завдань на рівні методу навчально-пізнавальної діяльності або інструменту для оволодіння новими знаннями й уміннями.

Майбутні вчителі трудового навчання повинні засвоїти зміст, мету, завдання й принципи керування процесом винахідницької творчості в умовах використання проблемного навчання. Теоретичним підґрунтям зазначеної методики є теорія розв'язання технічних завдань, а в її основу покладено алгоритм розв'язання творчих завдань.

Навчання творчості винахідника організовують на основі концепції керування мисленням суб'єкта творчості та активізації в нього асоціативно-аналогійного механізму генерування нових ідей. Розумовий процес винахідника спрямований на пошук технічного протиріччя та шляхи зміни умов, що їх породжують. У такому разі винахідницька діяльність розглядається як тристадійний процес (аналітична, оперативна і синтетична стадії), під час якого відбувається постановка винахідницького завдання, пошук технічного протиріччя і способів його усунення та адаптаційні зміни об'єкта винаходу.

На практиці переважають технічні розв'язання, представлені у формі вдосконалення і синтезу прототипів технічних систем.

Розрізняють два рівня організації процесу підготовки студентів педагогічних ВНЗ до керівництва винахідницькою діяльністю школярів:

- засвоєння програми розв'язування винахідницьких завдань;
- засвоєння інструментів розумової діяльності винахідника.

Для формування винахідницького мислення складають системи проблемних ситуацій на основі розв'язків винахідницьких завдань. Стає очевидним постановка педагогічної мети навчання винахідництву студентів педагогічних ВНЗ – здобуття знань і вмінь із створення проблемних ситуацій та керування процесом розв'язування винахідницьких завдань школярами. Приріст творчих якостей оцінюється ступенем самостійності в постановці проблемних завдань і пошуку способів їхнього розв'язання. Ознакою самостійності є здатність усвідомлювати мету та зміст винахідницької діяльності.

Невід'ємною складовою системи проблемних ситуацій в трудовому навчанні є ланцюги технічних протиріч. В еволюційному розвитку технічних пристроїв ланцюги технічних протиріч є основним чинником диференційованого підходу до феноменології винахідництва. Зміст ланцюгів технічних протиріч дозволяє розробляти системи навчальних проблемних ситуацій для засвоєння основ винахідницької діяльності школярами. Звідси

впливає, що принцип конструктивної еволюції технічних пристроїв є одним з основних для розробки навчальних проблемних ситуацій.